

Jednota bratrská a Chelčický

Dlouho odpočívala ladem půda pod Orlickými svahy, která dříve občas přinášela úrodu... Možná tam, kde dnes stojí již jako muzeum první modlitebna Jednoty bratrské, do roku 1458 rostly ovocné stromy. Ovšem, toto místo se proměnilo v „zemi úrodnou“, jejíž duchovní ovoce smíme ochutnávat i v naší současnosti. Majitelem litického panství, kde leží Kunvald, byl Jiří z Poděbrad, do roku 1458 správce českých zemí. V téměř roce byl zvolen českým králem. Dnes už sotva víme, kdy Jiří povolil Bratřím nastěhovat se do Kunvaldu, či ještě jako správce země, či už jako král. Ale to není rozhodující, i když bychom to rádi věděli. Také přesně nevíme, kdy byla založena Jednota bratrská: byl to rok 1457, anebo jaro roku 1458? Důležité je, že Bratří si mohli postavit modlitebnu v Kunvaldu a být pod ochranou krále. Také díky Janu Rokycanovi, husitskému arcibiskupovi, který se přimluvil za Bratry, z nichž tím mnohé ztratil jako své posluchače a zpod svého duchovního vlivu.

Když byl Jan Rokycana svým synovcem Řehořem vzván, aby opustil husitskou církev a šel s nimi, jevílo sa mu to jako krok do neznáma. Vždyť sbor v Kunvaldu se teprve tvořil. Z pochopitelných důvodů arcibiskup nabídku nepřijal, cítil se být vůdcem celé církve husitské; z její vůle byl zvolen do jejího čela jako arcibiskup, ač Římem nebyl uznán. Bratří si vážil, ale do jejich řad nevstoupil. Nechtěl být vůdcem jen jednoho křídla husitství. Sbor v Kunvaldu za takové křídlo považoval. Ale i Kunvald sám sebe považoval za odnož husitství a na počátku k husitství vědomě patřil. I za duchovního pastýře si zvolil husitského faráře Michala z neďalekého Žamberka.

Snaha odstěhovat se do Kunvaldu byla vyvolána touhou izolovat se od světa. Bratří chtěli žít životem odříkání a zbožnosti, po tom toužili již řadu let. Odloučit se od bezbožného světa! Konečně přišel ten okamžik, že nebudou nikomu na očích, nikomu nebudou vadit či překážet. Mají faráře podle svých představ, brzy nato budou volit své další představené, jim se zavážou poslušností. Vytvoří společenství, jaké tu ještě nebylo. Nikdo z nich tehdy na počátku neměl nejmenší tušení, kam až duchovní vliv tohoto prvního sboru dosáhne.

Nelze si představit Jednotu bratrskou bez Petra Chelčic-

kého. Ač se nestal členem Jednoty bratrské v Kunvaldu, ale ani té své „Chelčického“ Jednoty, přece byl duchovním vůdcem a duchovním otcem obou Jednot. Správcem onoho společenství i zakladatelem sboru v Kunvaldu, který se skládal z Bratří z různých míst české a moravské země, zůstal Bratr Řehoř do své smrti.

Viděno obrazně, z těchto malých i maličkých potůčků z různých míst a měst české a moravské země se vody vlévaly do nově vytvořeného říčního koryta v Kunvaldu pod Orlickými horami. Vody duchovní, pochopitelné. Ty vody se zprvu rozlévaly jen do neďalekého okolí. Ale později proudily do všech oceánů světa, a kam jen vtékaly, přinášely zdraví a život. Použijí podobnosti starozákonního proroka Ezechiele, jak to krásně a obrazně popisuje ve svém proroctví. Spojím tento Ezechielův obraz o lidu izraelském s Jednotou bratrskou. Netykalo se Ezechielovo proroctví i jí? Věřím, že i jí. Obrazně řečeno „říčním korytem“ Jednoty bratrské nepřestávají téci vody, které přinášejí velký užitek těm, kdo z něho pijí: „*Tam, kde vtéká do moře (ten potok), stávají se vody zdravými. Každý hemžící se živočich bude žít všude, kam se vlévá potok. A ryb bude velmi mnoho. Neboť, kam se vlévají ony vody, tam se vody moře stávají zdravými a zůstane na živu všechno tam, kam se ten potok vlévá. Při potoku na obou březích vzejde rozličné ovocné stromy, je muž nebude vadnout listí, jež nepřestane plodit, ale každý měsíc přinese rané plody, neboť vody, které je zavlažují, vytekají ze svatyně. Jeho ovoce bude sloužit za pokrm a jeho listí jako lék*“ (Ezechiel 47, 8–12).

Všude, kam misionáři Jednoty bratrské přišli – ať to bylo v druhé polovině 16. století, či ve století 17. a 18., nebo i dnes – zakládali Bratrské sbory a přinášeli duchovní ozdravení i rozvlášení. Není na světě ani jeden kontinent, kde by neexistoval Moravian church (Moravská církev, Jednota bratrská). To, co se začalo v Kunvaldu v roce 1457 nebo 1458, ještě neskončilo! Na tomto díle spočívá Boží požehnání.

Vlastimil Pospíšil

